

VOORWOORD

J.A. Schouten was mijn wetenschappelijke grootvader, als leermeester van mijn promotor J. Haantjes. Daarom gaat dit boekwerk mij ter harte, ook al omdat het een goed beeld geeft van de wiskundige en de mens Schouten. Van de biografische bijdragen valt al direct op die van D.J. Struik, vanwege zijn interessante details. Treffend is het korte voorwoord door F. Klein bij het als boek uitgegeven proefschrift uit 1914. Ook nu nog lezenswaard zijn Schouten's beschouwingen. In het bijzonder geldt dit voor de brochure uit 1920 voor een breed publiek over Ruimte en Tijd (uitwerking van een krantenartikel). Van meer wetenschappelijk belang zijn de Delftse rectorale rede van 1939 over meetkunde en ervaringsstructuren, en de Amsterdamse intreerede van 1949 over de wisselwerking tussen wiskunde en physica in de eerste helft van deze eeuw (een wisselwerking die in deze tweede helft weer nieuwe betekenis kreeg, juist op het gebied van de differentiaalmeetkunde).

Schouten begon zijn ingenieursstudie in 1901 aan de Polytechnische School te Delft (die in 1905 Technische Hoogeschool werd). Hij was eigenlijk een autodidact in wiskunde en natuurkunde, maar hij bereikte al snel het front van de wetenschap. Voor de wiskunde was dit de differentiaalmeetkunde, waarin hij tussen de wereldoorlogen één van de internationale leiders was. De lijst van publikaties geeft daarvan een goed beeld. In het eigen land was hij een soort research-manager, enig in zijn soort, die vele jonge wiskundigen een eerste werkring verschafte, zowel op wetenschappelijk als op maatschappelijk gebied. Zijn gaven als gezaghebbend geleerde en organisator stelde hij na 1945 ten dienste van het Mathematisch Centrum; als stichter, als curator en als directeur. In 1954 was hij voorzitter van het Internationale Congres voor Wiskundigen in Amsterdam.

Als backbencher herinner ik mij een man van interessante voordrachten en gesprekken, een voorzitter van het Wiskundig Genootschap die tijdens een voordracht in Krasnapolski briesend de zaal verliet om een timmeraar tot zwijgen te brengen, een vooraanstaand Nederlands wiskundige met groot gezag in de internationale wetenschap, en een vriendelijk mens die in Epe blij was met het bezoek van jonge wiskundigen. Ik hoop dat dit boekwerk de herinnering aan J.A. Schouten levend zal houden.

J.J. Seidel